



तक्रार निवारण समिती, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

१. तक्रार अर्ज क्रं.०६/२०२२

श्री. दिपक अशोक आडमुठे
मु.पो.दुधगाव, ता.मिरज, जि.सांगली.

२. तक्रार अर्ज क्रं.०७/२०२२

श्री.चंद्रकांत रामचंद्र सुतार
मु.पो.कसबे डिग्रज, ता.मिरज, जि.सांगली.

३. तक्रार अर्ज क्रं.०८/२०२२

श्री.भोलेनाथ दत्तात्रय कोरे
मु.कदमवाडी (विकासनगर शाळेजवळ),
पो.बेळंकी, ता.मिरज, जि.सांगली.

तक्रारदार

विरुद्ध

१. आप्पासाहेब बिरनाळे कॉलेज ऑफ फार्मसी,
दक्षिण शिवाजी नगर, सांगली.

२. श्री.वसंतराव बंडुजी पाटील ट्रस्ट, सांगली

वि.प.

एकत्रित निकाल

वरील तीनही प्रकरणामध्ये तथ्य आणि कायदेशीर मुद्दे एकच असल्याने या सर्व प्रकरणांची सुनावणी एकत्रित घेण्यात येवून हे प्रकरण ह्या संयुक्त निकाल पत्राने निकाली काढण्यात येत आहेत.

प्रकरणाची थोडक्यात माहिती खालीलप्रमाणे.

सदर महाविद्यालयातील उपरोक्त तीन शिक्षकेत्तर कर्मचारी यांनी दि.१३/०४/२०२२ रोजी तक्रार अर्ज दाखल केले असून तक्रारदार क्रं. १ हे गेली २५ वर्ष काम करित आहेत तसेच तक्रारदार क्रं. २ व ३ हे गेली २८ वर्ष काम करित असून, महाविद्यालयाची आर्थिक परिस्थिती सुख्वातीपासूनच उत्तम आहे तरी देखील तक्रारदार यांना येथे अल्प वेतनावर काम करावे लागत आहे. या अल्प वेतनातून देखील संस्थेने मे २०११ ते सप्टेंबर २०११ या काळात बरीच रक्कम तक्रारदार यांच्या पगारातून जबरदस्तीने कपात करून घेतलेली आहे. सदर रक्कम देण्यास तक्रारदार यांनी नकार दिल्यानंतर त्यांचा पगार कमी करण्यात आलेला आहे. तसेच महाविद्यालयाने तक्रारदार यांना आजपर्यंत

नेमणूक पत्र दिलेले नाही. तक्रारदार यांच्या वैद्यकिय रजांचा हिशोब देखील ठेवलेला नाही. इत्यादी गोष्टी त्यांनी जाणीपूर्वक केलेल्या आहेत. तरी आत्तापर्यंतची तक्रारदार यांच्या वेतनातील फरक रक्कम व जबरदस्तीने वेतनातून कपात केलेली रक्कम व्याजासहीत मिळण्यास मदतीची अपेक्षा आहे. तसेच येथून पुढील (भविष्यातील) वेतन शासकीय नियमाप्रमाणे मिळावे. तसेच तक्रारदार क्रं. १ यांनी आपणास गुंडाकरवी मारहाण करण्यात आली असल्याचे नमूद केले आहे.

महाविद्यालयाचा अभिप्राय :

तक्रारदार, श्री.दिपक आडमुटे, श्री.चंद्रकांत सुतार व श्री. भोलेनाथ कोरे लॅब टेक्निशियन यांनी दाखल केलेली तक्रार आम्ही सादर केलेल्या पत्रानुसार खोटी व चुकीची आहे.

संस्थेचा शब्दशः अभिप्राय खालीलप्रमाणे :

१. तक्रारदार यांनी कधीही महाविद्यालयाकडे अथवा संस्थेकडे वरील संदर्भात तक्रारी अर्जामध्ये उपस्थित केलेले मुद्यांबाबत रितसर खुलासा मागणी केलेला नाही अथवा रितसर पत्रव्यवहार करून तक्रार असल्याबाबत कळविलेले नाही मात्र आपले समोर तक्रार अर्जात पान नंबर २ परि. ९ मध्ये

तक्रारीच्या संदर्भात पदाधिका-यांकडे तक्रार अर्ज केला होता का ?	होय
असल्यास संबंधितांनी उत्तर दिले काय?	नाही

असे खोटे व चुकीचे शपथेवर प्रतिज्ञा करून नमूद केले आहे, याची गांभीर्याने नोंद घ्यावी

२. मा. सर्वोच्च न्यायालयाने श्री किशोर समरीटे विरुद्ध स्टेट ऑफ उत्तर प्रदेश २०१३ (२) एस.सी. सी. पान नं. ३९८ परि. ३६ ते ३८ मध्ये नमूद केले आहे की,

36	<i>The party not approaching the Court with clean hands would be liable to be non-suited and such party, who has also succeeded in polluting the stream of justice by making patently false statements, cannot claim relief, especially under Article 136 of the Constitution. While approaching the court, a litigant must state correct facts and come with clean hands. Where such statement of facts is based on some information, the source of such information must also be disclosed. Totally misconceived petition amounts to abuse of the process of the court and such a litigant is not required to be dealt with lightly, as a petition containing misleading and inaccurate statement filed, to achieve and ulterior purpose amounts to abuse of the process of the court. A litigant is bound to make "full and true disclosure of facts". (Refer : Tilokchand H.B.Motichand v. Munshi, A. shanmugam v. Ariya Kshatriya Rajakula Vamsathu Madalaya Nandhavana Paripalanai Sangam, Chandra Shashi v. Anil Kumar Verma, Abhyudya Sanstha v. Union of India, State of Madhya Pradesh v. Narmada Bachao Andolan, Kalyaneshwari v. Union of India)</i>
37	<i>The person seeing equity must do equity. It is not just the clean hands, but also clean mind, clean heart and clean objective that are the equity fundamentals of judicious litigation. The legal maxim jure naturae aequum est neminem cum alterius detrimento et injuria fieri locupletioem, which means that it is a law of nature that one should not be enriched by the loss or injury to another, is the percept for Courts. Wide jurisdiction of the court should not become a source of abuse of the process of law by the disgruntled</i>



	<i>litigant. Careful exercise is also necessary to ensure that the litigation is genuine not motivated by extraneous considerations and imposes an obligation upon the litigant to disclose the true facts and approach the court with clean hands.</i>
38	<i>No litigant can play 'hide and seek' with the courts or adopt 'pick and choose.' True facts ought to be disclosed as the Court knows law, but not facts. One, who does not come with candid facts and clean breast cannot hold a writ of the court with soiled hands. Suppression or concealment of material facts is impermissible to a litigant or even as a technique of advocacy. In such cases, the Court is duty bound to discharge rule nisi and such applicant is required to be dealt with for contempt of court for abusing the process of the court.(K.D.Sharma v. Steel Authority of India Ltd.)</i>

वरील निवाड्याचे आधारे मा. उच्च न्यायालय, मुंबई यांनी 'रंजना विश्वनाथ शहाणे विरुद्ध महाराष्ट्र शासन' या न्यायनिवाड्यामध्ये परि. १० मध्ये नमूद केले आहे की, खोटी माहिती, वस्तुस्थिती (facts) नमूद करून तक्रार करणारे अर्जदार हे कोणतेही रिलीफ मिळण्यास पात्र नसतात:-

10	It is thus, held by the Apex Court that any suppression of facts by a litigant, for self serving purposes need to be deprecated and even if such a litigant may have a good case on merits, should be deprived of any relief. It is in this backdrop that I am unable to accede to the prayers put forth by the petitioner.
----	---

त्यामुळे निव्वळ याच कारणासाठी तक्रारदार यांचा अर्ज नामंजूर होण्यास पात्र असलेले नामंजूर करण्यात यावा ही विनंती. (मा. न्यायालयाचे निवाडा प्रत आपले माहितीसाठी सोबत जोडत आहे.)

३. तसेच तक्रारदार यांनी उपस्थिती केलेले मुद्दे हे सन २०११ पासून २०१७ पर्यंतचे असल्याचे त्यांच्या अर्जावरून दिसते. तसेच त्यांना मागील ५ वर्षे तक्रार अर्ज करण्यास कोणतीही अडचण अथवा कारण नसल्याचे देखील स्पष्ट होते.

४. तक्रारदार यांचा तक्रार अर्ज मुदतीत नसल्याचे स्पष्ट होते. 'महाराष्ट्र पब्लिक युनिव्हर्सिटी ॲक्ट २०१६ मधील कलम ७९ नुसार ग्रीवन्स कमिटीची स्थापना झालेली असून सदर कमिटी मध्ये सेवानिवृत्त न्यायाधीश व डीन यांचे नेमणूकीची मुदत ही तीन वर्षांपेक्षा जास्त कालावधीसाठी नाही. त्याचप्रमाणे कोणत्याही तक्रारदारास कधीही, कुठल्याही कारणासाठी, केव्हांही सदर कमिटीकडे अर्ज करता येत नाही. सदर कायद्यामध्ये ग्रीवन्स कमिटीकडे कारण घडले पासून तक्रार अर्ज करणेसाठी मुदत कालावधी नमूद नाही. अश्या परिस्थितीत लिमिटेशन ॲक्ट मधील रेसिड्युअरी आर्टिकल ११३ नुसार तीन वर्षांची मुदत येते याची नोंद घ्यावी.

५. तक्रारदार यांचेकडून आजतागायत महाविद्यालय व संस्थेकडे कोणत्याही तक्रारीचा अर्ज प्राप्त झालेला नाही. तक्रारदाराने रीतसर महाविद्यालयाकडे अथवा संस्थेकडे त्यांचे वेतनाबाबत सेवावेतन निश्चितीबाबतचे शंकाबाबत रीतसर अर्ज केल्यास त्यांचे निराकारण केले जाईल याची नोंद घ्यावी. तक्रारदारास देय ठरणारे वेतन वेळोवेळी अदा केलेले आहे तसेच त्यांचे देय ठरणारे कोणतेही वेतन थकीत नाही.

६. तक्रारदारांनी पूर्वी देखील आपल्या समोर उपस्थित केलेल्या मुद्याबाबतच आदरणीय पंतप्रधान, मा. मुख्यमंत्री महोदय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई मा. शिक्षणमंत्री, उच्च व तंत्र संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांच्याकडे प्राप्त झालेल्या निनावी तक्रारीच्या अर्जाच्या संदर्भात मा. प्र.सहसंचालक, उच्च उच्च व तंत्र संचालनालय, विभागीय कार्यालय, पुणे यांच्याकडून दि.०६/०९/२०१८ रोजी महाविद्यालयामधील चौकशीवेळी तक्रारदार यांनी त्यांच्या स्वखुशीने व स्वहस्ताक्षरामध्ये संस्था व महाविद्यालयाबाबत कोणतीही तक्रार नसल्याचे लिहून दिले आहे.

७. तक्रारदार यांच्याकडून करण्यात आलेल्या तक्रारी साफ चुकीच्या व बिनबुडाच्या आणि महाविद्यालयास बदनाम करण्याच्या हेतुच्या आहेत. महाविद्यालयाने त्यांच्या व इतर कोणत्याही कर्मचाऱ्यांच्या वेतनातून कधीही कोणतीही रक्कम कपात करून घेतलेली नाही. सदर कर्मचाऱ्यांचे बेशीस्त वर्तवणुक, महाविद्यालयीन कामकाज अथवा प्रक्टिकल्स वेळी कोणतीही कल्पना न देता/विनापरवानी वैयक्तिक कामास बाहेर जाणे अशा प्रकारचे गंभीर गैरवर्तन विचारात घेवून संस्थेकडून लेखी स्वरूपात समज काढणेत आलेली असता सदर कर्मचाऱ्यांनी लेखी विनंती केल्यामुळे, त्यांना वर्तवणुकीत सुधारणा करण्याचे दृष्टीने संधी म्हणून त्यांच्या सहमतीने त्यांचे वेतन सप्टेंबर २०१७ मध्ये कमी करण्यात आले होते.(सोबत संमतीपत्र जोडलेले आहे.)

८. सदर तक्रारदार कर्मचारी हे शिक्षकेत्तर कर्मचारी असून त्यांची महाविद्यालय व संस्थेच्यामार्फत नेमणुक करण्यात आली आहे. सदर कर्मचाऱ्यांचे नेमणुक पत्र हे नेमणुकीवेळी देण्यात आले आहे.

९. महाविद्यालयातील सर्व कर्मचाऱ्यांचे वेतन वाढ व वैद्यकीय रजेची माहिती त्यांच्या सेवा पुस्तकामध्ये अद्यावत करण्यात आली आहे.(सोबत कागदपत्रे जोडली आहेत.)

१०. महाविद्यालयातील शैक्षणिक कामकाज व वातावरण अती उत्कृष्ट असून ते प्रगतीपतावर सातत्याने टिकून राहण्यासाठी सदर कर्मचाऱ्यांबाबत महाविद्यालयाने कायम मानवतावादी व सहानभूतीपूर्वक भुमीका घेतली आहे. तरी देखील आपणाकडे खोटा मजकुराची तक्रार देवून महाविद्यालय प्रशासनास बदनाम करणे व महाविद्यालयीन कामकाजातील वातावरण बिघडवण्याचे कृत्य करित आहेत. त्यामुळे महाविद्यालयातील इतर कर्मचाऱ्यांवर त्यांचा विपरीत परिणाम होत आहे.

११. तक्रारदाराने खोटी व चुकीची माहिती नमुद करून अर्ज केला असल्याने तक्रारदाराचा अर्ज नामंजूर केल्याने तक्रारदारचे कोणतेही नुकसान होणार नसल्याने तक्रारदाराचा सदरचा तक्रार अर्ज नामंजूर करण्यात यावा ही विनंती.





१२. तक्रारदार श्री.आडमुठे यांनी अत्यंत खोटा, चुकीचा व विना आधार मारहाणीचा गंभीर आरोप केला आहे. सदर घटनेबाबत कोणत्याही प्रकारचा पुरावा सादर न करता, तथाकथित घटना किती तारखेला व कुठे घडली, पोलीस तक्रार केले असलेबाबत काहीच नमूद न करता निव्वळ संस्थेची बदनामी करणेचा हेतू ठेवून मजकूर नमूद केल्याचे स्पष्ट होते.

समितीची निरिक्षणे :

या प्रकरणातील सर्व तक्रारदार वरिष्ठ प्रयोगशाळा तंत्रज्ञ म्हणून आप्पासाहेब बिरनाळे कॉलेज ऑफ फार्मसी, सांगली येथे गेली २५ ते २८ वर्षांपासून कार्यरत आहेत. त्या सर्वांच्या कथनानुसार महाविद्यालयाची आर्थिक परिस्थिती सुरुवातीपासूनच उत्तम असून देखील त्यांना अत्यंत अल्प वेतनावर काम करावे लागत असून त्या अल्प वेतनात देखील तक्रारदार श्री.दीपक अशोक आडमुठे आणि श्री.चंद्रकांत रामचंद्र सुतार यांच्याबाबतीत जानेवारी २०११ ते सप्टेंबर २०१७ तर तक्रारदार श्री.भोलेनाथ दत्तात्रय कोरे यांच्या बाबतीत मे २०११ ते सप्टेंबर २०१७ या कालावधीमध्ये संस्थेने बरीच रक्कम त्यांच्या पगारातून जबरदस्तीने कपात करून घेतलेली आहे. तसेच, ही रक्कम देण्यास नकार दिल्यानंतर संस्थेने त्यांचे पगार कमी केलेले असून संस्थेने अजूनही त्यांना नेमणुक पत्र दिलेले नाही. त्यांच्या वैद्यकीय रजेचा हिशेब ठेवण्यात आलेले नाही. अशा गोष्टी संस्थेने जाणीवपूर्वक केलेल्या आहेत. तक्रारदार श्री.दीपक आडमुठे यांनी आपल्या तक्रार अर्जांमध्ये त्यांना महाविद्यालयामध्ये गुंडांकरवी मारहाण करण्यात आलेली आहे, असे ही म्हणणे मांडले आहे. सरते शेवटी या सर्व तक्रारदारांनी शासकीय नियमानुसार त्यांना वेतन, वेतनातील फरक रक्कम व जबरदस्तीने त्यांच्याकडून कपात करून घेतलेली रक्कम व्याजासह मिळावे, अशी मागणी केलेली आहे. विरुद्धपक्षी गैरअर्जदाराने हे सर्व आरोप स्पष्टपणे नाकारलेले आहेत.

गैरअर्जदारांचे म्हणण्यानुसार प्रस्तुत तक्रारीत उपस्थित केलेल्या सर्व मुद्द्यांबाबत तक्रारदारांनी प्रधानमंत्री, मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्याचे शिक्षण मंत्री यांचेकडे वेळोवेळी तक्रारी केलेल्या होत्या व त्या संदर्भात सहाय्यक संचालक, उच्च व तंत्र शिक्षण संचालनालय, विभागीय कार्यालय, पुणे यांच्याकडून चौकशी झाली असता दि.०६/०९/२०१८ रोजी अर्जदाराने स्वखुशीने व स्वहस्ताक्षरामध्ये संस्था व महाविद्यालयाबाबत कोणतीही तक्रार नसल्याबाबत लिहून दिलेले असल्याचे नमूद केलेले असून महाविद्यालयाने त्यांच्या व इतर कोणत्याही कर्मचाऱ्यांच्या वेतनातून कधीही कोणतीही रक्कम कपात करून घेतलेल्या नाहीत, असे ही स्पष्टपणे नमूद केलेले आहे. या सर्व तक्रारदारांच्या नेमणुकीच्या वेळेस त्यांना नेमणुकीचे पत्र देण्यात आले होते, असेही स्पष्टपणे नमूद केले आहे. तसेच, त्यांची वेतनवाढ व वैद्यकीय रजेची माहिती त्यांच्या सेवा पुस्तकामध्ये नमूद करण्यात आलेली आहे, असे म्हणणे मांडलेले



आहे. तक्रारदारांच्या गंभीर गैरवर्तनाकरिता त्यांना लेखी स्वरूपात समज दिलेली असून तक्रारदारांच्या लेखी विनंतीवरून त्यांच्या वर्तणुकीत सुधारणा करण्याच्या दृष्टीने त्यांच्या सहमतीने त्यांचे वेतन सप्टेंबर २०१७ मध्ये कमी करण्यात आलेले होते, असे म्हणणे मांडलेले आहे. ह्या म्हणण्याच्या पृष्ठयर्थ, गैरअर्जदाराने हे सर्व कागदपत्रे आणि तक्रारदारांची सेवा पुस्तके या समितीच्या निदर्शनाकरिता हजर केलेले आहेत. त्याचे अवलोकन करता ह्या सर्व बाबी शाबीत झालेल्या दिसून येत आहेत. दि.०६/०९/२०१८ चे तक्रारदारांनी स्वहस्ते व स्वखुशीने महाविद्यालया संबंधी कोणतीही तक्रार नसल्याबद्दलचे पत्र, तक्रारदारांवर बंधनकारक आहे. त्यामुळे त्या पत्राविरुद्ध जाऊन तक्रारदारांना आता महाविद्यालय किंवा संस्था यांचे विरुद्ध काही आरोप करता येणार नाही. तक्रारदारांची सेवा पुस्तके समितीने तपासली असता त्या सर्व सेवा पुस्तकांमध्ये तक्रारदारांच्या वैद्यकीय रजेच्या नोंदी घेतल्याचे आढळून आले आहे. त्यामुळे तक्रारदारांची एकूणच तक्रार खोटी असल्याचे दिसून येते.

तक्रारदारांनी आपल्या कथनाच्या पृष्ठार्थ आपल्या वेतनासंबंधीच्या बँकेच्या खात्याचे उतारे दाखल केलेले आहेत. त्या उताऱ्यांचे अवलोकन करता तक्रारदार नमूद करतात त्या कालावधीत नियमितपणे काही एक विशिष्ट रक्कम तक्रारदारांच्या खात्यातून स्वहस्ते काढून घेण्यात आल्याचे निदर्शनास येते. तक्रारदारांनी असा युक्तीवाद केला आहे की, त्या रक्कमचे धनादेश स्वतःचे नावे काढून त्यांनी संस्थेच्या ताब्यात दिलेले होते व त्या धनादेशाचा उपयोग करून संस्थेने नियमितरित्या जबरदस्तीने त्या रक्कमा त्यांच्या खात्यातून काढून घेतलेल्या असून असे धनादेश जर तक्रारदारांनी दिले नसते तर तक्रारदारांचे पगारपत्रके संस्था काढणार नाही अशा धमक्या त्यांना गैरअर्जदारांकडून देण्यात आल्या होत्या. त्या धमक्यांमुळे तक्रारदारांनी असे धनादेश संस्थेला दिले आणि अशा रितीने गैरअर्जदारांनी जबरदस्तीने वर नमुद केलेल्या कालावधीत त्यांच्याकडून नियमितरित्या रक्कम वसूल करून घेतल्या. तक्रारदारांनी असे ही दाखविण्याचा प्रयत्न केला की, गैरअर्जदाराने त्यांच्यावर दबाव टाकून त्यांच्याकडून सप्टेंबर २०१७ मध्ये त्यांचे वेतन कमी करून घेण्याकरिता सहमती पत्रे लिहून घेतली. तक्रारदारांनी अशी सहमती पत्रे लिहून दिली ही बाब गैरअर्जदारांनी मान्य केले. परंतु, गैरअर्जदाराने त्याबाबतचे समांतर कथन केले आहे आणि आम्ही ते वर नमुद केलेले आहे. परंतु, ही कथने नाशाबीत करण्याकरिता तक्रारदारांनी कोणतेही संयुक्तीक पुरावे या समितीपुढे आणलेले नाही आणि तसे पुरावे तक्रारदार या समितीपुढे आणणेही शक्य नव्हते. एखाद्या लेखी दस्तऐवजाच्या खरे खोटेपणाबद्दल काही निष्कर्ष काढणे हे ह्या समितीच्या कार्यक्षेत्राबाहेर आहे. ते अधिकार दिवाणी न्यायालयाचे असतात. त्यामुळे पुढे आलेल्या कागदपत्रांचे दर्शनी मूल्यावरूनच या प्रकरणांचे निष्कर्ष या समितीला काढावे लागणार आहेत. सबब, समोर आलेली कागदपत्रे, तक्रारदारांची सर्व कथने निष्प्रभ ठरवतात आणि त्यामुळे तक्रारदारांचे म्हणणे मान्य होवू शकत नाही, असा या समितीचा निष्कर्ष आहे.



सबब, ह्या तक्रारी खारीज करावे लागतील असा या समितीचा निष्कर्ष आहे. सबब, समिती खालील आदेश पारीत करित आहे.

आदेश


तक्रार अर्ज क्रं.०६/२०२२, ०७/२०२२, ०८/२०२२ खारीज करण्यात येत आहेत.

मूळ आदेश तक्रार अर्ज क्रं. ०६/२०२२ मध्ये ठेवण्यात यावा आणि त्याच्या प्रती तक्रार अर्ज क्रं. ०७/२०२२ आणि ०८/२०२२ मध्ये ठेवण्यात याव्यात.

दिनांक : **27 SEP 2023**


सदस्य

(डॉ.व्ही.एन.शिंदे)


सदस्य

(प्रा.डॉ.एस.पी.हंगिरगेकर)


सदस्य

(श्रीमती ए.एच.कोलेकर)


अध्यक्ष
(श्री.ए.व्ही.देशपांडे)


सदस्य

(प्रा.डॉ.एस.एस.महाजन)


सदस्य
(श्री.एस.यु.शिंदे)


सदस्य सचिव
(श्रीमती ए.ए.कदम)



